

“Speciale Comtoises en Lantaarnklokken” door Chris Hooijkaas

Comtoiseklokken zijn ruim 200 jaar geproduceerd en het uurwerk is in die periode eigenlijk hetzelfde gebleven. Toch zijn er veel varianten gemaakt en daarover is een nieuw boek verschenen. De schrijver is een Nederlandse verzamelaar die gepassioneerd is van vroege en ongebruikelijke Comtoises en diverse lantaarnklokken. Hij heeft meer dan 100 Comtoises verzameld en wat minder lantaarnklokken. Dit boek omvat rapportages van 57 Comtoises en 39 lantaarnklokken uit zijn collectie. Het boek gaat vooral over de bijzonderheden van het technische deel van de klok: het uurwerk. Chris heeft de klokken uit elkaar gehaald en schoongemaakt, de details bestudeerd en legt uit waarom bepaalde kenmerken functioneren. En deze bijzonderheden en detail gefotografeerd.

In het boek wordt de Nederlandse tekst steeds gevolgd door een Engelse vertaling. Na een korte inleiding met onderwerpen zoals ‘standaard’ klokken, originaliteit, schoonmaken, leeftijd, bereikbaarheid van klokken en de markt en de klokken in dit boek, zijn er negen hoofdstukken met bijzondere klokken. De vijf hoofdstukken over Comtoises gaan over exemplaren met cijferringen en cartouche wijzerplaten, met aardewerken en emaille wijzerplaten, met kwartierslagwerk op meerdere bellen, klokken uit de Haute Saône en Haute Marne streek en bijzondere exemplaren. De vier hoofdstukken over lantaarnklokken gaan over Franse lantaarnklokken, maar ook uit andere landen, met kwartierslag op meerdere bellen en bijzondere exemplaren. Het boek eindigt met technische details zoals slagwerksystemen, gangsystemen, wijzerplaten, grootte en waar en door wie ze gemaakt werden. Er is een uitgebreide literatuurlijst en een biografie van de schrijver. Er is geen index maar er is een uitgebreide inhoudsopgave en aan het eind een overzicht met foto's van de klokken die in het boek zijn opgenomen met bijbehorende paginanummers.

De omschrijving en bijbehorende illustraties van de klokken omvat van twee tot zeven bladzijden met tussen de vijftien en vijfenvijftig afbeeldingen per klok. In totaal ruim 2200 foto's. De complete klok wordt getoond en het uurwerk vanuit verschillende kanten. En dan nog foto's van details van de wijzers, de tandwielen, het gangstelsel, lichters, stangen en versieringen. Chris laat de decoratieve details van ijzeren onderdelen zien inclusief zelfs een hamer die in de vorm van een schaapskop is gevijld – maar dit is alleen te zien als de hamer verwijderd wordt! Er zijn Comtoises bij uit de eerste periode van de 18^e eeuw. Maar ook latere exemplaren met kwartierslag en centrale secondewijzer (soms met beide), pennengang, mollenklauwgang en Chevalier de Bethune gang, met extra wijzerplaten, maanstand en alleen een wekker en gaand werk. De lantaarnklokken omvatten een soortgelijk aantal gangsystemen, glazen deuren en kwartierslag en zelfs één met een carillon met zes bellen. 'Er is ook een gigantische Engelse lantaarnklok met een bel met een doorsnee van 23 cm die 3400 gram weegt. Het uurwerk zelf is al net zo groot, maar is toch een dagloper. Een exemplaar met centrale secondewijzer heeft een wiel met tanden aan zowel de binnen als de buitenkant en er is een maandloper lantaarnklok. Het boek laat zien dat er een breed scala aan interessante klokken is gemaakt en dat de Franse en Italiaanse lantaarnklokken, die nog gemaakt werden lang nadat de Engelse lantaarnklokken uit de mode raakten, een veel grotere technische diversiteit hadden dan de Engelse. Voor hen die in uurwerken geïnteresseerd zijn en vooral in de technische aspecten en het vakmanschap van deze klokken is dit boek heel interessant en een aanrader.

ISBN: 978-90-825553-0-1, 336 bladzijden in full color met harde kaft. A4 formaat. Ruim 2200 foto's. Teksten in Nederlands en Engels. Prijs €49,00 exclusief verzendkosten: € 5 voor Nederland en € 10 binnen Europa. Te bestellen bij de auteur: chris@hooijkaas.net op www.hooijkaasbooks.nl zijn ook voorbeelden van pagina's uit het boek te zien.